

skole. Det forekommer mig, at efter de Oplysninger, som allerede haves, maa den anses for at opfylde de Betingelser, der maatte stilles til en Realskole, for at den kunde faae Statstilskud. Kommunen yder et Tilskud af 2,000 Kr., et Bidrag, som vistnok maa anses for at være betydeligt for denne Bys Kræfter. Den Bestyrer, som den nye Realskole har faaet, var tidligere Bestyrer af en privat Skole og har med stor personlig Opofrelse overtaget den nye offentlige Skole i det Haab, at denne Skole i Lighed med andre Realskoler maatte kunne opnaa et Statstilskud. Jeg nævner det Haab, ganske særlig hvad denne Skole angaar, men ogsaa hvad flere af de andre Realskoler angaar, som ere omhandlede i det Udsnit af Vædringsforslagene, der gaar fra Nr. 126 til Nr. 140, at de ved 3die Behandling maatte kunne opnaa en bedre Stjæbne, end der synes at vente dem ved 2den Behandling. Maa det endnu være mig tilladt at gjøre en lille, mere almindelig Bemærkning, idet jeg i Anledning af Betænkningens Nr. 170, hvortil er knyttet et Par Aktstykker, vil omtale den Betydning, som maatte og sandsynligvis Realskolerne ville kunne have til at fjerne nogle af de store Betæneligheder, der fra flere Sider ere nærede over det betydelige, aarlig stigende Antal af Studenter; det, man har kaldt Overproduktion af den lærde Dannelse. Saavidt jeg erindrer, var de i Aar ved Kjøbenhavns Universitet immatrikulerede Studenter's Antal 352. Der er af Bestyreren af Frederiksborg lærde Skole udtalt Betænkning i saa Henseende. Han siger saaledes: „Hvad skal der blive af alle de unge Mennesker, i de lærde Skoler, som ved deres Skoledannelse snarere ere blevne fremmede for end uddannede til vor Tids praktiske Fornødenheder, naar Staten ikke længer er i Stand til at anbringe dem som dens Embeds- eller Bestillingsmænd. Vil der ikke snart danne sig et literært Proletariat af Misfornøiede, der ikke kunne hjælpes til en Stilling, som svarer til deres Dannelse, og som ved deres lange Besejstiggelse med den rent theoretiske Landsudvikling ere blevne afvante med legemligt Arbejde?“ Disse Betæneligheder ere tiltraadte af Undervisningsinspektionens Formand, Professor Steen, som har gjort dem til sine og fremhæver, at man maa stræbe at hæve Tilgangen af Studenter ved ethvert Middel, der kan lede Sværmen bort fra saadanne Studier. I den Anledning vil jeg udtale, at jeg antager, at det bedste Middel til at lede Sværmen bort fra disse Studier vilde være en kraftig Udvikling af Realskolevæsenet.

Skjøndt Realskolernes Afgangsprøve giver Afgang til ikke faa Faguddannelser for vordende Embeds- og Bestillingsmænd, maa det dog siges, at det langt overveiende Antal af Realskolens dimissi gaa over i private eller praktiske Stillinger, og det ikke, fordi Embeds- og Bestillingsveien er overfyldt, skjøndt det ogsaa kan være Grunden, men først og fremmest, fordi den i Realskolerne vundne Almendannelse mere og mere af den offentlige Mening kræves som Betingelse for Brugbarhed i de mest forskellige private Stillinger; Stillinger, i hvilke man meget hellere ansetter en Realist end den 2—3 Aar ældre Student. Ogsaa fra den Side mener jeg, at der er særlig Grund for Lovgivningsmagten til at tage sig varmt af Realskolernes Udvikling i enhver Retning.

Bjærnbaek: Det er en mærkelig Stilling, der er frembragt ved, at man her i Thinget har fremdraget Udtalelser, der ere faldne paa et politisk Møde, som Berettigelse for den Handlemaade, den ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet har udvist imod Viby Høiskole. Han giver saaledes derved Anledning til at tale om en Sag, som vist ikke før har været bragt paa Dntale under denne Del af Finantsloovbehandlingens her i Thinget. Men da saabel den ærede Ministers Beskyldning imod mig som Finantsudvalgets Betænkning fremhæve et aldeles bestemt Punkt i min Udtalelse ved et Møde i Boldby, maa det vel ogsaa være mig tilladt at strejfe saa meget ind paa en Sag, der angaar mig personlig, som jeg ikke nogenstunde ellers turde fordriste mig til. Hvad angaar Beskyldningen for, at jeg skulde have udtalt min Sympathi for Nihilismen i Rusland, saa savner den al Grund; jeg har ikke med et eneste Ord udtalt min Sympathi for Nihilismen i Rusland. Mit Foredrag gik ud paa at estervise, hvor nødvendig for et Folks Udvikling en konstitutionel Forsatning er. Mit Formaal med det Foredrag, jeg holdt, idet jeg gik ud fra en Grundlovsfang, var at bidrage til at klare for Tilhørerne, at dette at være et konstitutionelt Folk er en Livsbetingelse for at kunne udvikle sig heldig som Folk, og jeg nævnte da, hvorledes Folkene havde kæmpet for at vinde deres Frihed, hvor mangfoldige der havde maattet offere deres Blod for Frihedens Sag, men hvilken Betsignelse Friheden saa igjen havde udbredt over Landene. Jeg haaber, at de Allerfleste ville være enige med mig deri, at selv om Frihedens Gjennemførelse har kostet meget, ihyre meget, saa er Friheden dog ikke kjøbt for dyrt.